

Innhold

Innledning: Samfunnskritiske og fagkritiske omveier	15
Herdis Alvsvåg, Ådel Bergland og Oddvar Førland	
Utdanning og yrkesliv	15
Sentrale temaer i Martinsens faglige virke og forfatterskap	17
Om bokens kapitler	22
Referanser	26

Del 1 Omsorgsfilosofi og etikk

Celebrating the Work of Kari Martinsen	29
<i>Celebrating the Centrality of Care and A Receptive Ethic</i>	
Patricia Benner, R.N., Ph.D.	
The Role of Narrative In Clinical Reasoning and Practice-Based Ethics	30
The Influence of Knud Løgstrup: Moral, Existential and Relational Skills of Involvement	33
Life Manifestations as Given and Available, but not «Manageable» or «Coerced»	35
Engaged Caregiving and Cultural-Organizational Impediments to Caring Practices	36
Giving Language to a Receptive Ethic	39
Cartesian Medicine and Human Worlds: How a Normalizing Discourse Overlooks Lifeworld	42
Note	44
References	44
Hvordan vi er og bør være sammen som mennesker	47
<i>Træk af Kari Martinsens Løgstrup-læsning</i>	
Tom Andersen Kjær	
Vekselvirkning, et karakteristisk træk ved Martinsens Løgstrup-læsning	47

Martinsens tænkning i forhold til Løgstrups virkningshistorie	48
Martinsens refleksionsrum: eftertankens rum.....	51
En fortsat tænkning – på vej med nye erkendelser.....	54
Referencer	56
Ontologisk situationsetik	57
<i>Om Kari Martinsens tolkning af K.E. Løgstrups etik</i>	
Mogens Pahuus	
Indledning.....	57
Martinsens tolkning af de etiske grundbegreber hos Løgstrup.....	57
Det ontologisk givne.....	59
Fordringen og den gyldne regel	61
Normerne	64
Højmoral	65
Konklusion.....	66
Referencer	67
Jag var där, jag såg, jag vittnade och jag blev ansvarig – den vårdande etikens mantra.....	69
Katie Eriksson	
Etiska fragment – ett sökande efter etikens källa	70
Etik i rörelse.....	71
Sammanflätningar – att återupptäcka den förlorade enheten.....	76
Arête – att göra någonting helhjärtat	79
Noter.....	82
Referenser	84
Hvis mellommenneskelige grunnvilkår er gode – hvorfor ser vi da så mye ondskap?	87
Per Nortvedt	
En grunnleggende godhet.....	88
Reseptivitet og intersubjektivitet	90
Reseptivitet, sansning og etikk.....	91
Moralsk sensitivitet og ondskap	93
Referanser	97
Noen perspektiver på tillit.....	99
Oddvar Førland	
Framvågenhetens bevegelse ut i tilværelsen.....	99
«Lite til».....	102
Utleverthet, makt og sårbarhet	103
En kompleksitetsreducerende mekanisme.....	105
Betydningen av kognitive og kulturelle prosesser	106

Grunnvilkår og tillitens uunnværlighet	108
Mistillit er sekundær	109
Er tillit etisk?.....	111
To nivåer.....	113
Noter.....	114
Referanser	115

Omsorgsetik i klinisk sygepleje – den gode, kloge og rigtige sygepleje

Charlotte Delmar	
Omsorgsetik som tenkning og teori.....	119
Det relationelle menneskesyn.....	120
Tillid og magt	122
Livsfenomener.....	124
Forskningsprogrammet.....	126
Klinisk sygeplejepraksis	128
Referencer	129

Hendene husker ullas uttrykk

<i>Om betydningen av å gjøre tilværelsen rommelig for pasienter på sykehjem</i>	
Björg Balteskard, Sissel Lisa Storli og Kari Martinsen	
Metode	131
Å gjøre tilværelsen rommelig	133
Oppstand mot tiden i et rommelig rom – en sammenfattende drøfting	142
Note	143
Referanser	144

Del 2 Kunnskap og dannelselse

Kari Martinsens reetablering av omsorg og faglig skjønn som fundament i sykepleien

Rune Slagstad	
Noter.....	150

Etikken før evidensen.....

Tor-Johan Ekeland	
Eit kunnskapsteoretisk problem.....	152
Epistemologiske feil.....	154
Psykiatri.....	155
Frå objekt til subjekt.....	158
Nyliberalismen.....	159

Avslutning	163
Referansar	164
Erfaring, kunnskapsmakt og disiplinering i psykisk helse-feltet	167
Bengt Karlsson	
Om å ha tillit til erfaringer som kunnskapskilde	168
Psykisk helse-feltet utvikles og reformeres – om politisk og byråkratisk styringskunst	171
Kunnskap som kontroll, makt og disiplinering.....	175
Hvordan kan begrunnelser for motmaktsdiskurser om psykisk helse finne sine uttrykk?.....	180
Referanser	183
Innsiktsbasert profesjonell praksis bør erstatte kunnskapsbasert praksis	185
Herdis Alvsvåg	
Innsikt.....	185
Innsiktsbasert profesjonell praksis.....	187
Personorientert profesjonalitet og faglig skjønn	191
Likeverdige kunnskapsformer	193
Hvorfor innsiktsbasert praksis?	195
Referanser	198
Omvurdering av forholdet mellom vitenskapelig og praktisk kunnskap.....	201
John Lundstøl	
Sakens anliggende.....	202
Praktisk kunnskap – hva er det?.....	204
Kunnskapssynet i «modernitetens skjulte dagsorden»	206
Praktisk kunnskap: fra marginalisering til rehabilitering.....	208
Praktisk kunnskap og pragmatisme.....	213
Referanser	214
Dannelse og forankring	217
<i>Noen kulturhistoriske refleksjoner omkring forankring av helsefaglig dannelse</i>	
Pål Henning Bødtker Walstad	
Dannelse som tanke, følelse og handling	217
Noen perspektiver på yrkesutdanning som del av dannelsen	218
Grundtvig-Løgstrup-tradisjonens menneskesyn i helsefag.....	222
Et forslag til helsefaglig dannelse.....	227
Note.....	229
Referanser	229

Læring og faglig utvikling gjennom arbeid i et faglig fellesskap	233
<i>Eksempler fra prosjektsamarbeid mellom sykehjem og høyskole</i>	
Ådel Bergland	
Innledning	233
Perspektiver på læring	234
Presentasjon av prosjektene	235
Praksisfellesskapene i prosjektene	240
Å utvikle felles forståelse og læring gjennom refleksjon	241
Konklusjon	242
Noter	243
Referanser	243
Social position i rum, krop og identitet	245
<i>En sociologisk analyse af sygeplejens position i medicinsk felt med fokus på hvorfor det kan være let eller svært at give injeksjoner</i>	
Kristian Larsen	
Et fag i utvikling og dog løb på stedet	245
Case om position, krop og kundskaber	247
Bourdieu's begreber	248
Teori om logikker i det kliniske medicinske felt	253
Symbolisk vold, om at undertrykke sig selv	259
At stikke er en social mere end teknisk utfordring	261
Magtrelasjoner og krop	262
Noter	263
Referencer	263
Er det på tide å bygge bro over kunnskapskløften i sykepleiefaget?	265
Marit Kirkevold	
Mitt møte med Kari Martinsens arbeider	265
Kunnskapssyn og vitenskapsdebatt i sykepleien – et lite tilbakeblikk	267
Er brobygging mellom et biomedisinsk og et fenomenologisk-hermeneutisk kunnskaps- og vitenskapssyn mulig?	271
Referanser	275

Del 3 Historie og helsepolitikk

Kari Martinsen som historiker og historisk aktør	279
Aina Schiøtz	
Hvordan bruke historien?	280
Sentrale historiefaglige arbeider	282
Arkitektur, filosofi og historie: en spennende kombinasjon	286
Avsluttende refleksjoner	287

Noter.....	288
Referanser	289

Kontroll som omsorg? Welanderhjemmet i Bergen 1919–1939..... 291

Ida Blom

Barnehjem i Bergen.....	293
Hva var et Welanderhjem?.....	294
Etablering av Welanderhjemmet i Bergen	296
Welanderhjemmet i funksjon.....	298
Hvor lenge oppholdt barna seg i Welanderhjemmet?	301
Hva skjedde med barna når de forlot Welanderhjemmet?	301
Konklusjon.....	303
Note.....	304
Referanser	304

Kvinner, kall og klasse – sykepleiere som dro nordover i misjonens tjeneste 307

Torunn Hamran

Diakonale institusjoner i nord.....	308
Hvem meldte seg til tjeneste?	309
Idealer og realiteter	311
Et hjem kan ordnes på mange måter.....	312
Det «kalde nord»	313
Den rette tro	314
Kall versus klasse	316
Noter.....	318
Referanser	319

Korleis kan det ha seg at me vaskar oss så ofte og så omfattande? .. 321

Jeanne Boge

Rituell reinsemd	321
Hygienisk reinsemd.....	327
Politisk viktig med ofte og omfattande kroppsvask.....	334
Avsluttande kommentarar	335
Referansar	335

Hvilken innflytelse har humanistisk og sosiologisk omsorgstenkning og omsorgsforskning hatt på utviklingen av norske helse- og omsorgstjenester?..... 337

Kari Wærness

Eldreomsorgen i en stadig vedvarende krise.....	338
Fra polyarki til dominerende økonomisk-byråkratisk autoritet i sykehussektoren	340

Sykepleierutdanning og omsorgsforskning – uavhengig av utviklingen innen praksisfeltet?	341
Nye tegn på en større omsorgskrise?.....	342
Kan noe gjøres?	344
Referanser	345

Hva er det nye i samhandlingsreformen, og hvilke konsekvenser kan den få for helse- og omsorgstjenesten? 347

Gammel vin på nye flasker?

Herdis Alvsvåg

Innledning	347
Iverksettelse av samhandlingsreformen og ny helse- og omsorgstjenestelov	348
Noen helsepolitiske mål de siste 40 år	351
Pasienter i skvis mellom spesialisthelsetjeneste og kommunehelsetjeneste	355
Profesjonelle i skvis mellom standardisering og faglig skjønn?.....	361
Avrunding.....	364
Referanser	365

Del 4 Tillegg

Omsorg, sårbarhet og tid 369

Kari Martinsen

Referanser	375
------------------	-----

Bibliografi Kari Martinsen..... 377

Utarbeidet av bibliotekar Irene Hunskaar